

Het ministerie van VWS

Datum
26 mei 2025

Ons kenmerk
Vul in

Telefoon
06 20894097

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Consultatie Wvggz en Wzd

Geachte bewindspersonen,

Hierbij voldoen wij aan uw verzoek om in het kader van de consultatieronde te reageren op de voorgenomen wijzigingen van de Wet verplichte ggz en de Wet zorg en dwang.

Hoofddijn van onze reactie

Op hoofdlijnen beoordelen wij de voorstellen om de Wvggz en de Wzd te wijzigen positief. Wij zijn van mening dat de voorstellen recht doen aan de adviezen van de Evaluatiecommissie, die het functioneren van de beide wetten heeft onderzocht. Wij stellen vast dat u ook het advies overneemt om de Burgemeester niet langer te verplichten om in het geval van een Crisismaatregel onder de Wvggz betrokkene te horen. Dit getuigt van realisme en neemt bij gemeenten veel zorg weg.

Ook het voorstel om beide wetten meer te harmoniseren vinden wij verstandig, maar vraagt op enkele onderdelen ook nog wel meer aandacht. Wij rekenen erop dat deze punten in de uitvoeringstoets, die door VNG Realisatie wordt uitgevoerd, goed worden onderzocht en dat we samen tot een bevredigende compensatie kunnen komen voor eventuele meerkosten die hieruit voortvloeien. Voor veel van de overige punten zijn gemeenten niet de meest belanghebbende partij. Desalniettemin geven wij hieronder over een aantal van die punten wel onze mening.

Hoofdpunten voor gemeenten

De voorgestelde *harmonisatie* van de Wvggz en de Wzd vinden gemeenten in de basis positief. Een meer uniforme benadering van verplichte zorg draagt bij aan de uitvoerbaarheid en begrijpelijkheid van de wetten. Dat de hoorplicht voor de burgemeester uit de wet verdwijnt draagt zeker aan de uitvoerbaarheid voor gemeenten bij. Tegelijk zien wij een uitbreiding van de taken voor de burgemeester, als het gaat om het informeren van verzorgers en partners bij een crisismaatregel (art. 7:2a lid 2). Wij achten deze opdracht in de praktijk niet realistisch en adviseren om deze verantwoordelijkheid bij de zorgverantwoordelijke te beleggen.

De gewijzigde *terminologie*, waarbij verplichte zorg wordt vervangen door gedwongen zorg, lijkt semantisch maar zorgt naar onze mening toch voor een inhoudelijke verschuiving. Het gaat dan om een verschuiving van zorg die weliswaar verplicht is, maar toch zoveel mogelijk in overleg met

de betrokkene wordt toegepast zonder dat daarbij dwang aan de orde is. Gedwongen zorg is voor ons gevoel een manier waarop verplichte zorg wordt toegepast en waarbij dwang aan de orde lijkt. Minder geschikt dus voor bijvoorbeeld ambulante situaties waarin gezocht is naar een manier om betrokkene door goede bejegening te laten meewerken aan het verplichte zorgtraject.

De vereenvoudiging en centralisatie van de *wilsbekwaamheidstoets* wordt juridisch gezien niet als een groot probleem voor gemeenten. Wel benadrukken wij dat deze toets altijd uitgevoerd moet worden door deskundigen die kennis hebben van het ziektebeeld en gedrag. Het is belangrijk dat de kwaliteit van deze beoordeling wordt geborgd, waarbij wij ons realiseren dat deze wetten mogelijk niet de plek zijn om dat te doen.

Wij waarderen de verruiming van de mogelijkheden tot *gegevensdeling* die in de Wvggz is opgenomen. Waarborgen voor transparantie richting betrokken zijn daarbij van groot belang. Het signaal dat pas *na* het opleggen van gedwongen zorg structureel informatie gedeeld mag worden met ketenpartners, wringt met de bedoeling van de wet: het voorkomen van dwang. Gemeenten pleiten voor een wettelijke grondslag voor vroegtijdige samenwerking, vóór het opleggen van dwangmaatregelen. Ook is het van belang om in het geval van een Crisismaatregel niet alleen de burgemeester te betrekken die de maatregel moet opleggen, maar ook de burgemeester van de gemeente waar cliënt zijn woon- of verblijfplaats heeft te informeren. Wij verzoeken u een bepaling in de wetten op te nemen om dat mogelijk te maken.

In de huidige Wvggz (artikel 8.18 lid 3) is het voor de geneesheer-directeur een verplichting om met de burgemeester te overleggen voordat een crisismaatregel tussentijd beëindigd wordt. Voorwaarde hierbij is dat de betrokkene opgenomen is in een instelling en dat er sprake was van ernstig nadeel voor derden. In de nieuwe tekst van de Wvggz is dit vervangen door de taak om de burgemeester te *informeren (8:18 lid 7 nieuw)*. Die geldt bij elke tussentijdse beëindiging van een crisismaatregel. Wij twijfelen over het nut van deze bepaling. De burgemeester heeft natuurlijk een belang informatie te ontvangen, als om maatregelen gaat die genomen zijn in situaties waarin sprake was van dreiging voor derden of risico op maatschappelijke onrust. Is dat niet het geval dan ontbreekt het belang en ook het handelingsperspectief. Is de vereenvoudiging van de wet niet te ver doorgeschoten?

Het nieuwe artikel 8:21b biedt een goede grondslag voor een verplichte informatiedeling door de geneesheer-directeur met de gemeente waar iemand zich na behandeling vermoedelijk zal vestigen als essentiële voorwaarden ontbreken. Gemeenten vinden het belangrijk *vroegtijdig* geïnformeerd worden, niet pas bij het beëindigen van de maatregel. Hierbij zullen nog een aantal uitvoeringsvragen beantwoord moeten worden: hoe kan die informatie gemakkelijk en veilig bij de betreffende gemeente gemeld worden? Informatiedeling is goed, maar ook de manier waarop de informatie wordt gedeeld vraagt dus om aandacht.

In art. 5:2a verwijst de Wvggz naar artikelen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 die nog niet van kracht zijn (Wams). Het is van belang dat deze artikelen van kracht zijn op het moment, dat de wijziging van de Wvggz ingaat.

Als het gaat om de waarborging van de zorgvuldigheid voor cliënten ondersteunen wij het voorstel om de *patiëntenvertrouwenspersoon (PVP)* automatisch te informeren als een zorgmachtiging is opgelegd. Echter: wij zouden dit ook bij een crisismaatregel willen regelen, omdat dit naar onze mening zal bijdragen aan de rechtsbescherming van cliënten. Als het gaat om de uitvoering zou deze informatiedeling zonder veel extra handelingen georganiseerd moeten worden.

Wij denken dat de mogelijkheid om op grond van art. 5:2 lid 3 Wvggz het *verkennend onderzoek* onder voorwaarden te verlengen zal bijdragen tot de uitvoerbaarheid en zorgvuldigheid van het onderzoek. De uitbreiding, dat gemeenten als gevolg van het voorgestelde art. 20b van de Wzd

ook een verkennend onderzoek mogen uitvoeren in het kader van die wet, kan inhoudelijk waardevol zijn. Het is bij de start van een onderzoek immers niet altijd duidelijk in welk wettelijk kader dat onderzoek zal vallen.

Tegelijkertijd hebben wij vragen bij de praktische uitvoering van de bepaling in lid 4 van dat artikel, dat het College een zorgaanbieder moet vragen te overwegen gedwongen zorg te verlenen of dat het College bij het CIZ een aanvraag in moet dienen als bedoeld in artikel 25 Wzd. Een dergelijke aanvraag moet worden onderbouwd door een medische verklaring van een ter zake kundige arts en dat zal het College in de praktijk voor problemen plaatsen, bijvoorbeeld als een dergelijk arts niet beschikbaar is.

Ook vraagt dit om een onderbouwing van de financiële en capacitaire kant van deze taakuitbreiding. De uitvoeringsdruk is in sommige regio's reeds hoog, en uitbreiding van gemeentelijke taken zonder bijpassende middelen is onwenselijk. Het is in dit opzicht goed dat er een uitvoeringstoets wordt gedaan.

Voor het verkennend onderzoek onder beide wetten geldt dat het College behoefte heeft aan relevante informatie van de kant van de zorgverleners en van de politie, die kan helpen de achtergrond te verhelderen en het onderzoek naar de betrokkene over wie gemeld is op een zorgvuldige en veilige uit te voeren. Wij lezen hiervoor in de wetsvoorstellen nog onvoldoende duidelijke bepalingen.

Conclusie

De VNG onderschrijft de noodzaak tot harmonisatie en vereenvoudiging van de Wvvggz en de Wzd en stelt vast dat u met dit voorstel goede stappen zet. Wij waarderen de inspanning tot harmonisatie, maar constateren ook dat de voorgestelde wijzigingen op sommige punten nog vragen oproepen over uitvoerbaarheid, consistentie en samenwerking. We gaan er van uit dat de uitvoeringstoets deze vragen voor een belangrijk deel zal beantwoorden. We zijn graag bereid om hierover in overleg te blijven en denken actief mee over werkbare oplossingen, mede in het kader van de uitvoeringstoets.